

۲۰۱۷/۰۹/۱۱

ملالی موسی نظام

نانسی دوپری، افغانستان شناس خبره، ستاره فرهنگ و تاریخ شناسی افغانستان، به ابدیت پیوست

بعد وفات تربت ما در زمین مجوی در سینه های مردم عارف مزار ماست

دیشب بعد از دیداری با فامیل که از راه دور در محفلی اجتماع نموده بودند، به سراغ کمپیوتر رفتم، از فوت خانم «نانسی دوپری» دانشمند، افغانستان شناس لایق و معرفت تاریخ و فرهنگ اصیل کشورم مطلع شدم و با ایمان به مشیت الهی از افول چنین یک ستاره درخشان در جهان زن که عاشق افغانستان بود متأسف گردیدم. روانش شاد و یادش گرامی باد.

در پهلوی آثار ارزشمند خانم «نانسی دوپری» اعم از کتب، مقالات، سلایدها و آثار عکاسی و ویدیوهای آموزشی، باید از موجودیت کتابخانه مجهز و بینظیر «مرکز منبع معلومات افغانستان» یاد آور شد که داشته های علمی و فرهنگی آن که به همت این خانم دانشمند و افغانستان دوست تکمیل و جمع آوری گردیده، با تلاش فراوان و دقت استثنائی از همان ایام اشغال افغانستان عزیز که خانم «دوپری» در پشاور، یعنی هرچه نزدیک تر به افغانستان، اقامت داشت جمع آوری، تنظیم و فراهم گردیده است و این مرکز علم و معرفت بعداً، البته که به همت وی به افغانستان، سرزمینی که این خانم عالی مقام به آن عشق می ورزید، انتقال داده شد. تسهیلاتی که برای استفاده از آثار علمی ای داخل کتابخانه، فراهم گردیده، در حقیقت منابع علمی برای محققین، محصلین و اساتید می باشد که بدون شک اکنون بیش از ۱۰۰ هزار سند به زبان های فارسی، پشتو، انگلیسی در کتابخانه این مرکز موجود است. اسم با مسامی که در مورد موجودیت این

مرکز علمی انتخاب شده است، یعنی «ملت سازی از طریق شریک ساختن معلومات» خود مرام وحدت مردم افغانستان را در شراکت به آموزش و کسب معرفت در نفس خود مضمّن داشته است.

همان طوریکه شعر، ادب و موسیقی در جامعه انسانی را حدود و ثغوری نیست، به همان باور علم و معرفت را هم سرحدی موجود نمی باشد و البته که علم برداران خبره و عالم را که جای پای گرانبهای شان برای تقلید و آموزش نسل های بشر جاودان است، هم در حقیقت به جامعه وسیع انسانی میتوانند متعلق باشند. در مورد حیات گران بهای خانم «نانسی دوپری» میتوان این حقیقت را افزود که وی خود منحصّ وطن دومی خویش با رضائیت کامل، افغانستانی را که به تدریج غرق در خون و آتش می گردید، با کمال علاقمندی و عشق پذیرفت و تا آخرین دم در آن مقیم و متمکن گردید:

هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد به عشق ثبت است بر جریده عالم دوام ما

با وجود اینکه فوت چنین شخصیت دانشمندی که بیشتر از نیم دهه از عمرش را برای تحقیق و مطالعات تأریخ و فرهنگ افغانستان وقف نمود از منابع مختلفه منعکس شده و به دسترس خوانندگان قرا گرفته است و بر علاوه «نانسی دوپری» منحصّ یک همکار وفادار پا به پای شوهرش «لویی دوپری» از هیچ نوع تلاش و کوشش در بر آورده شدن بهترین آثار در زمینه تأریخ و فرهنگ افغانستان عزیز دریغ ننموده است، البته که در منابع انترنتی جهانی چون ویکی پدیا، گوگل و امثالهم، عمریست که معرفی شده و قدر میگردند. اینک برای بزرگداشت و تقدیر و البته شناسائی این خانم دانشمند و افغانستان دوست، به سراغ قسمت هایی از آن نشرات میرویم:

انعکاس خبر فوت خانم «نانسی دوپری از صدای امریکا:

نانسی دوپری تاریخ نگار و افغانستان شناس چشم از جهان بست:

نانسی دوپری، محقق، باستان شناس، تاریخ نگار و افغانستان شناس امریکایی، به عمر حدود ۹۰ سالگی بامداد امروز در یک شفاخانه خصوصی چشم از جهان پوشید. خانم نانسی، که بیشتر از نصف عمرش را - ۵۳ سال - در بخش تحقیق، تحقیقات اکادمیک و توریزم افغانستان سپری کرده بود، آخرین نفس های زندگی اش را نیز در افغانستان داد.

عبدالوحید وفا، رئیس اجرایی مرکز منبع معلومات افغانستان در پوهنتون کابل، به رادیو آشنا - صدای امریکا گفت، خانم نانسی دوپری، حوالی ساعت ۳:۲۰ بامداد امروز در شفاخانه خصوصی امیری در شهر کابل جان داد.

آقای وفا گفت خانم نانسی دوپری که از ۵۳ سال به این سو در افغانستان به سر می برد، بامداد امروز جهانی فانی وداع گفت. "خانم دوپری، از سه ماه به این طرف شدیداً بیمار بود و در شفاخانه تحت مداوی قرار داشت.

عبدالوحید وفا، رئیس اجرایی مرکز منبع معلومات افغانستان در پوهنتون کابل گفت، هنوز معلوم نیست که جسد خانم نانسی دوپری در افغانستان به خاک سپرده می شود یا برای تدفین به امریکا فرستاده خواهد شد.

او افزود "ما با حکومت افغانستان و سفارت امریکا در ارتباط هستیم، آنها تصمیم می گیرند که اینجا به خاک سپرده شود یا پیکر خانم دوپری به امریکا منتقل گردد."

خانم دوپری در سال ۱۹۶۴ به افغانستان آمد، در آن زمان دیپلمات بود. پس از آن با لویی دوپری، باستان شناس امریکایی که آثار زمان سنگ را در افغانستان کشف کرده بود، ازدواج کرد.

نانسی دوپری، سنگ تهداب مرکز منبع معلومات افغانستان را در پوهنتون کابل نیز گذاشت، این مرکز را اصلاً خانم دوپری، در سال ۱۹۸۹ در پشاور تأسیس و در زمان جنگ، در آنجا اکثر آثار چاپی را گردآوری کرده بود. خانم دوپری، پنج کتاب را در افغانستان نوشت، این کتاب ها تماماً تاریخ توریسم، بامیان، کابل، مزار شریف و سایر مناطق است.

خانم دوپری، علاقه فراوان به افغانستان داشت و تا پایان عمر از این کشور بیرون نشد.

راپور سایت بی بی سی با تغییر لغات ایرانی به دری افغانستان در مورد فوت خانم نانسی دوپری:

زنی که بیش از نیم قرن برای حفظ میراث تاریخی افغانستان تلاش کرد:

نانسی هاتچ دوپری، افغانستان شناس برجسته، ۵۵ سال بعد از اولین سفرش به این کشور، بامداد امروز ۱۹ سنبله در شهر کابل رخ بر نقاب خاک نهاد. هنوز جسد او در بیمارستان "امیری" شهر کابل است. وحید وفا، مسئول "مرکز منبع معلومات افغانستان" در پوهنتون کابل می گوید که خانم دوپری به افغانستان عشق می ورزید و خواسته اش این بود که در افغانستان دفن شود. به گفته او اکنون باید دولت افغانستان تصمیم بگیرد که در کجا او را به خاک می سپارد.

خانم دوپری متولد سال ۱۳۰۶ شمسی است. او متخصص و محقق تاریخ، هنر و باستانشناسی است. ۵۵ سال از عمرش را وقف مستند سازی و حفظ میراث های فرهنگی افغانستان نمود.

▪ نانسی دوپری، افغانستان شناس مشهور درگذشت

▪ اولین مرکز معلومات افغانستان

▪ ۸۰ هزار سند از سی سال اخیر افغانستان

این محقق امریکایی که در سن ۹۰ سالگی در کابل وفات کرد، در سال ۱۳۴۱ شمسی به کابل آمد و برای مدت ۱۵ سال همراه با شوهرش لویس دوپری، باستان شناس و محقق فرهنگ و تاریخ افغانستان، به کاوش و تحقیقات باستانشناسی پرداختند و به سراسر این کشور سفر نمودند.

بعد از تجاوز نیروهای شوروی سابق به افغانستان، نانسی دوپری به شهر پشاور پاکستان رفت و در کنار مهاجرین افغانستان کارهای خود را ادامه داد. قوای شوروی سابق در سال ۱۳۵۸ شمسی وارد افغانستان شد، اما پس از ده سال و در پی مقاومت مسلحانه نیروهای مجاهدین از این کشور خارج شدند.

از خانم دوپری بیش از صد مقاله علمی و فرهنگی در رسانه های بین المللی چاپ شده و مقاله های زیادی درباره افغانستان بخصوص مشکلات حیاتی زنان نوشته است. علاوه بر آن پنج کتاب درباره راهنمای سفر به افغانستان نوشته و کتاب راهنمای موزیم ملی افغانستان نیز از جمله مهمترین آثار اوست. وحید وفا، مسئول مرکز منبع معلومات افغانستان، درباره کتاب های خانم دوپری می گوید که کتابهای او راهنمایی

برای کسانی است که در بیرون افغانستان هستند و همچنین برای خود افغانها که می خواهند به مناطقی دارای میراث فرهنگی سفر کنند.

خانم دوپری در کنار این، عکس هایی از سراسر افغانستان جمع آوری کرده و به گفته خودش این تصاویر از سفرهایی است برای آشنایی با مناطق و افراد مختلف اجتماع افغانستان.

آخرین میراث ماندگار او "مرکز منبع معلومات افغانستان" در پوهنتون کابل است که در سال ۱۳۸۵ اعمار گردید.

خانم دوپری شهادت نامه تخصصی خود را از کالج برنارد، و ماستری را در رشته هنر چینی از پوهنتون کلمبیا و دوکترای افتخاری را نیز از پوهنتون ویلیام و پوهنتون امریکایی افغانستان دریافت کرده است.

چرا کارهای خانم دوپری مهم است؟

عبدالحمید مبارز، معاون پیشین نشراتی وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان، می گوید که خانم دوپری بعد از شروع جهاد در افغانستان به شهر پیشاور پاکستان رفت. او به افغانها کمک می کرد و تمام کتابها، روزنامه ها و سایر آثار چاپی متعلق به افغانستان را جمع کرده و بعدها یک مرکز تحقیقی را در پوهنتون کابل ساخت.

به گفته آقای مبارز، او تمام عمر در خدمت مردم افغانستان و این کشور بود. افغانستان را دوست داشت، این کار او در زمانی که تمام آثار از داخل افغانستان تاراج می شد، و او تمام آنها را جمع آوری کرد و به افغانستان آورد، دلیل بر این دوستی است.

عمرا خان مسعودی، رئیس پیشین موزیم ملی افغانستان، می گوید که خانم دوپری چند کار مهم انجام داد. در دوران جنگ های داخلی تلاش کرد که از آثار باستانی افغانستان حفاظت کند و برای برگرداندن آثاری که غارت شده بود، موزیم ملی افغانستان و وزارت اطلاعات و فرهنگ را کمک کرد.

آقای مسعودی می گوید که خانم دوپری عاشق افغانستان و فرهنگ این کشور بود، زندگی خود را برای حفاظت از فرهنگ افغانستان وقف کرد. او معتقد بود که یک ملت زمانی زنده می ماند که تاریخ و فرهنگ خود را زنده

نگهدارد. او می گوید که لوی دوپری، شوهر خانم نانسی نیز باستان شناس بود و درباره تاریخ ماقبل تاریخ افغانستان تحقیقات زیادی را انجام داد که تاریخ ماقبل تاریخ افغانستان بیشتر توسط او به مردم معرفی شد.

میراث دوپری برای افغانها چه است؟

خانم دوپری در دورانی که در خارج از افغانستان و در شهر پيشاور پاکستان ساکن بود، اقدام به جمع آوری گزارش ها و تحقیقاتی کرد که توسط مؤسسات غیر دولتی (NGO)، سازمان های بشردوستانه و نمایندگی های سازمان ملل درباره افغانستان انجام می شد. هدف فراهم آوری اطلاعات به منظور هماهنگی کمک های بشردوستانه برای مهاجرین افغان بود.

این مرکز در سال ۱۳۸۳ به مرکز منبع معلومات افغانستان در دانشگاه کابل (ACKU) تغییر نام داد و به کتابخانه مرکزی دانشگاه کابل منتقل شد. در سال ۱۳۸۴ پوهنتون کابل مکانی را در محوطه پوهنتون برای مرکز منبع معلومات افغانستان اختصاص داد که ساختمان آن با کمک مالی حکومت افغانستان ساخته شد. این ساختمان در سال ۱۳۹۲ توسط حامد کرزی، رئیس جمهور وقت، افتتاح شد.

این مرکز هدفش را "ملت سازی از طریق شریک ساختن معلومات" عنوان کرده و افزوده که توسعه ظرفیت های تحقیقاتی و انتشار اطلاعات در محیط های علمی به خصوص پوهنتون کابل را در نظر دارد.

تسهیل تحقیق با فراهم آوردن منابع برای محققین، محصلین و اساتید از اهداف دیگر آن اعلام شده که اکنون بیش از ۱۰۰ هزار سند به زبان های فارسی، پشتو، انگلیسی در کتابخانه این مرکز موجود است.

منابع موجود در این مرکز شامل کتابها، مونوگراف ها، روزنامه ها (آرشیف از چند دهه)، ماهنامه ها، سلاید ها و سی دی ها است.

این کتابخانه برای توسعه کتاب خوانی، به تعداد ۲۲۷ کتابخانه سیار (توانا) را در ۳۳ ولایت افغانستان راه انداخته

است. این مرکز در کنار آن فعالیت هایی را در زمینه توسعه فرهنگ تحقیق و پژوهش با برگزاری کارگاه های آموزشی روش تحقیق، مطالعه، برگزاری سیمینار های تحقیقی، گفتگوها، نمایش فیلم، برگزاری نمایشگاه ها

انجام می دهد.

در خاتمه یک بار دیگر به روان چنان یک خانم افغانستان دوست و خبره که خدمات درخشان وی برای فرهنگ و تاریخ کشور به خون نشسته ما ثبت هزار ها صفحه تاریخ علم و فرهنگ کشور است، تهنیت میفرستیم.

پایان

